

DE LAATSTE LEVENSJAREN VAN BEELDHOUWER HENDRIK PULINX

P. LENDERS

Over het leven, de kunstproductie en plateelonderneming van de Brugse beeldhouwer Hendrik Pulinx de Oude (1698-1781) is heel wat bekend. Men weet ook dat zijn levenseinde — en met name de jaren 1764-1781 — alles behalve prettig geweest zijn. Veel concreets is er echter niet bekend over het drama van die laatste zeventien jaar.

H. Pulinx is tijdens zijn gloriëtijd erg gewaardeerd geweest als kunstenaar en als stichter van de stedelijke Academie voor Schone Kunsten. Hij moet echter steeds zeer eenvoudig en naïef zijn geweest. Steeds te goeder trouw vermoedde hij niet dat men hem zou kunnen bedriegen. Dat zou zijn ongeluk worden. Het viel hem des te harder dat het zijn eigen zoon was die vals spel speelde. En hij had nochtans veel voor zijn Hendrik gedaan...

Te Parijs had de zoon (1724-1787) op kosten van zijn vader enkele jaren kunstopleiding genoten : de jongen was begaafd voor schilderkunst en houtsnijden. Na zijn terugkeer bezorgde de vader hem onmiddellijk een goedbezoldigde directieplaats in het departement Openbare Werken en Waterstaat van de Staten van Vlaanderen : Henrik junior was immers evenals zijn vader architect-ingenieur. De vader liet zich na de terugkomst van de zoon uit Frankrijk in 1750 pramen tot het starten met een faïencezaak. Om een aanvangskapitaal te realiseren verkocht hij de

twee kleine handelszaken die hij bezat en begon met de productie van artistiek plateelwerk. Wij hebben dat elders bestudeerd¹. Als wij de in 1764 door de vader opgestelde en in druk verspreide aanklacht tegen zijn zoon mogen geloven, had deze laatste stilaan een flink deel van het bedrijfskapitaal in handen gekregen zonder enig argwaan bij de vader op te wekken. Hij had dit zo vernuftig gedaan dat de naïviteit van de vader helemaal voor schut werd gezet door de handigheid van de zoon. Hendrik de Oude moet in het management van het bedrijf aanvankelijk totaal blind geweest zijn voor de ware toedracht van zaken. Hij was zelfs bereid de faïence-onderneming te reorganiseren zodat zij van een eenmanszaak een maatschappij op aandelen werd : zo kon hij zijn zoon als vennoot in de zaak opnemen. Stilaan kreeg deze — samen met zijn schoonbroer — een overweldigende meerderheidsparticipatie in de maatschappij : samen bezaten zij 34¾ aandelen van de 36 der onderneming met een bedrijfskapitaal van fl. 36.000 en twee deelbewijzen op drie van de eigendom van gebouwen en gronden. Ondertussen had de vader, steeds te goeder trouw, ten privé-titel leningen aangegaan en dus schulden gemaakt voor de maatschappij op aandelen, alsof de fabriek nog steeds zijn persoonlijke onderneming was, en zonder de gelden officieel als lening in de vennootschap in te brengen zoals de statuten van de maatschappij het voorzagen. Dan zou deze schuld hem statutair 6% intrest opgebracht en hem een mogelijkheid tot verhaal op de vennootschap gegeven hebben.

Het bedrijf kende aanvankelijk schitterende jaren. In 1758 werkten er 60 man. In 1759 moest vader Pulinx aan de Raad van Financiën bekennen dat hij de bestellingen van siertegels voor schoorstenen niet kon bijhouden : men moest er circa 100.000 produceren. Hij kreeg bestellingen van zowat alle groten o.m. van de porselein- en aardwerkker Karl von Cobenzl, gevol-

1. P. LENDERS, *Ondernemer en Overheid in Vlaanderen circa 1750-1780. Een gevalstudie : de ceramieffabriek Pulinx-de Brauwere te Brugge*. In *Bijdragen tot de Geschiedenis*, dl. 60, 1977, blz. 91-132.

In noot 3, blz. 92 vindt men daar verdere bibliografische gegevens.

machtigd minister te Brussel en hoofd van de regering².

Ten gevolge van moeilijkheden, waarvan de juiste toedracht ons ontsnapt, werd het bedrijf in 1763 verkocht aan een Brugs zakenman Pieter de Brauwere. Daar zoon Hendrik en schoonzoon Alexander Emmery de meeste aandelen bezaten had de vader slechts recht op een klein deeltje van de koopsom. Bovendien bleef hij met de schulden zitten die hij ten persoonlijke titel, — maar ten gunste van het bedrijf — had aangegaan. Hij tekende een kwitantie van fl. 139-8-4, het saldo van wat hij uit de verkoop trok. Deze had nochtans fl. 24.000 netto opgebracht. Daarna kwamen de schuldeisers bij hem aankloppen...

Nu pas gingen de ogen van beeldhouwer Pulinx open. De man bestierf het van schaamte, wanneer de schuldeisers hem aanklumpten en de zoon de verplichtingen van zijn vader als privé-transacties afwees. Verontwaardigd schreef de bejaarde man een pamflet tegen zijn zoon en liet dit in druk verspreiden³. Het bevatte zoveel financieel-technische gegevens dat hij zeker door ervaren vrienden geholpen is geweest. De zoon wist echter de Brugse magistraat te bewegen de tekst uit de omloop te nemen onder het beding dat de auteur niet meer goed bij zijn zinnen was en de tekst laster over hem verspreidde.

2. Daar een Brugse handelaar in de winter 1758-1759 had gevraagd 100.000 siertegels uit het buitenland te mogen betrekken aan een verminderd invoerrecht, werd aan Pulinx gevraagd of hij ze niet kon leveren. Hij antwoordde dat hij geen mogelijkheid zag ze vóór de maand mei in zijn produktieprogramma in te schakelen. De beeldhouwer-bedrijfsleider beloofde echter aan de Raad van Financiën, «de faire construire encore un four. J'augmenterai le nombre de ouvriers». Zie Raad van Financiën, Rijksarchief Brussel (verder R.F.), n° 5177 : Pulinx aan de Raad op 29 januari 1759 en dossier. Bij een bestelling van minister Karl von Cobenzl deed zich iets analoogs voor. In januari 1761 had Pulinx aan de minister een groot model voorgelegd voor de faïencebloembakken, die deze voor zijn tuin besteld had. Hij kon ze niet meer ten uitvoering leggen vóór de nabije lente. Cobenzl, een kenner van ceramiek, antwoordde hem dat het model hem erg beviel, maar vroeg hem «de presser l'exécution». Zie Sekretariaat voor Staat en Oorlog, Rijksarchief te Brussel (verder SSO) n° 1199 : Pulinx aan Cobenzl op 24 januari 1761 en antwoord op 29 januari 1761.

3. *Deductie ofte demonstratyf bewijs van den Ondergank ende ruine van Hendryck Pulinx d'Oude, Konstbeeldhauer in alderhande materien van Hout, Marmer ende Steen. Bauwmeester ende Oversiender ofte Controleur van Stadswerken der Stad Brugge.* S.d.s.l.

In datzelfde jaar 1764 richtte de vader een eerste brief om financiële hulp aan de gevolmachtigde minister te Brussel, graaf Karl von Cobenzl. Wij publiceren hem hieronder. Voor een beter begrip van de brief moeten wij even op de omstandigheden van dit schrijven ingaan.

Pieter de Brauwere, de nieuwe eigenaar van de plateelfabriek, had op dat ogenblik een verzoekschrift bij de regering te Brussel ingediend om te bekomen dat het octrooi en de voordelen, die in 1753 aan H. Pulinx ten gunste van zijn onderneming waren toegekend, nu aan hem en zijn bedrijf zouden worden overgedragen⁴. Heel wat officiële diensten weigerden immers de daar vermelde fiskale en douanevrijstellingen toe te staan, daar de verkoop van het bedrijf hun nooit was medegedeeld. Vader Pulinx moet door vrienden getipt geweest zijn : hij kan deze omstandigheden alleen door insiders vernomen hebben. Hij maakt er in zijn schrijven gebruik van. Hij richt zijn verzoekschrift tot de man, die enkele jaren voordien nog een belangrijke bestelling bij hem plaatste en nog steeds eerste minister was. Hij vraagt hem de volledige uitvoering van de koopakte te eisen als voorwaarde voor de overdracht van het octrooi en van de rechten op regeeringshulp.

Uit de toedracht van zaken blijkt eens te meer met hoeveel naïviteit de oude Pulinx twaalf maanden voordien bepaalde toezeggingen als klinkende munt aanvaard heeft. Hij was er nl. heilig van overtuigd dat door de koopakte hem een jaargeld van fl. 200 toegezegd was tot het einde van zijn dagen. Dit blijkt niet helemaal juist te zijn. De regering, die de zaak ernstig onderzocht, liet zich dan ook nauwkeurig over de verkoop informeren. De tekst, die vader Pulinx betref, luidde als volgt :

«voorts sal den cooper uyt de fonds der fabrique betaelen aan sieur Henderyck Pulinx d'Oude twee hondert guldens sjaers over syne te doene devoiren in het voortsetten de selve fabrique soo lanck als den cooper believen sal»⁵.

Bij deze passage moeten twee bemerkingen gemaakt worden.

4. R.F. 5186 : Verzoekschrift van 5 december 1764.

5. R.F. 5186 : Akte van 14 januari 1765.

Ten eerste de clause slaat op een verdere medewerking van Pulinx aan het bedrijf. Ten tweede P. de Brauwere kan hem naar goeddunken afdanken. Dit laatste beding maakte de oude beeldhouwer tot een speelbal in de handen van de nieuwe eigenaar : zo lang hij voldoende creatief was, kreeg hij nog iets voor zijn levensonderhoud.

Pieter de Brauwere reageerde zelf heel lakoniek op een verzoek om uitleg van de Raad van Financiën dat het niet in zijn bedoeling lag aan Pulinx elk jaar een geschenk aan te bieden. Sinds de overdracht van eigendom had de beeldhouwer geen voet meer gezet in de faiënciefabriek : hij mocht hem dus gerust voor het gerecht dagen ter uitvoering van de omstreden jaarwedde⁶.

In zijn verzoekschrift aan Cobenzl had Pulinx ook melding gemaakt van oneerlijke praktijken bij de verkoop, waarbij hij nochtans niet had willen aanwezig zijn. Deze beschuldiging was aan notaris Charles Dony overgemaakt, de notaris bij wie de verkoopsakte verleden was en ook aan Karel Gijselen, gevolmachtigd door beeldhouwer Pulinx voor de verkoop. Beide reageerden daarop. De notaris verklaarde dat hij van nabij bij de onderhandelingen betrokken geweest was. Als opsteller van de verkoopakte getuigde hij dat alles normaal verlopen was en dat Pieter de Brauwere geen oneerlijke middelen had aangewend. De mandataris van Pulinx verklaarde van zijn kant dat hij met zijn opdrachtgever open gesprekken over de verkoop had en hem in het bijzonder de clause die op zijn verdere leeftocht betrekking had, vóór het verlijden van de akte heeft voorgelegd.

Op 1 januari 1764 keurde de beeldhouwer de verkoop en de verdeling van de gelden goed en tekende hij een ontlasting voor zijn mandataris, aldus K. Gijselen⁷.

Het eerste verzoek om financiële steun leverde dan ook niets op voor Hendrik Pulinx. De Geheime Raad vermeldde de zaak uitdrukkelijk in haar consulte betreffende de overdracht van het octrooi aan Pieter de Brauwere. Zijn argumentatie luidde als volgt : *Le conseil... dit que cette clause avait été inserée en effet*

6. R.F. 5186 : Akte van P. de Brauwere van 14 januari 1765.

7. R.F. 5186 : Akte van 14 januari 1765 getekend door Donny en Gijselen.

dans son acte d'achat, que cette pension de fl. 200 que lui, de Brauwer, promettait de payer à Pulinx était pour son industrie, que lui, de Brauwer, se soumettait de payer sur ce pied aussi longtemps qu'elle lui serait agréable, mais que Pulinx n'ayant fait aucun devoir pour mériter cette gratification il doit s'imputer à lui-même que cette pension ne lui est point payée⁸.

Het eerste verzoek om financiële steun liep dus voor beeldhouwer Pulinx op een sisser uit. De Geheime Raad had hem wel de weg van de gerechtelijke procedure willen open laten, maar had inmiddels toch zijn eis afgewezen.

Ondertussen verbeterden de levensomstandigheden niet. Dit is een van de weinige zaken die men weet over Pulinx' laatste jaren. Na 1764 was hij in elk geval totaal onproductief op artistiek gebied. Allerlei rampen blijven hem overvallen. Hij wordt totaal blind. Men vindt zelfs dat hij niet meer bij zijn zinnen is. In 1772 ziet hij zich zijn twee stadsambten ontnemen, die zijn enig inkomen betekenden. Hij was daarbij weer eens zo naïef dat hij zijn eigen ontslagbrief ondertekende, die hem door een onbekende werd voorgelegd. Later berouwde hem dit. Een officiebezitter kon immers niet uit zijn ambt ontzet worden. Door de koop van het officie was hij er eigenaar van geworden. Het contract had de betekenis van een lijfrente. Hoogstens had men hem kunnen verplichten een uitvoerder van de taken — een substituut of «bedienelijk man» — aan te duiden, indien hij niet meer in staat was de functies uit te oefenen. Ondertussen werd de blinde beeldhouwer opgesloten in een tehuis voor insolvablen en misdadigers. Hij moet er zeer ongelukkig geweest zijn en veel gepiekerd hebben.

Anderhalf jaar na zijn opsluiting dicteert de voormalige directeur der stadswerken een brief gericht aan de Brusselse sekretaris voor Staat en Oorlog, H. de Crumpipen. Hij verzocht deze topambtenaar bij de landvoogd Karel van Lorreinen te willen bemiddelen voor zijn invrijheidstelling en voor herstel in zijn stadsambten. De landvoogd was hem in zijn glorietijd tweemaal komen bezoeken te Brugge en had bij hem beeldhouwwerken be-

8. R.F. 5186 : Consulte van 17 januari 1765.

steld zoals alle groten te Brussel bij hem bestellingen geplaatst hadden. Dit schrijven, dat wij als bijlage 2 publiceren, is een aangrijpend document van menselijk leed en heeft een autobiografische inslag. Opgesteld in een onbeholpen taal openbaart het de radeloosheid en de schrijnende hulpbehoevendheid van de oude, weleer gevierde en gevleide kunstenaar. Hij uit er geen klacht meer in tegen zijn zoon. Alleen heeft hij vriendelijke woorden voor zijn schoonzoon Alexander Emmery. Op zijn brief kwam nooit een antwoord. Alleen maakte de geadresseerde er een onpersoonlijke ambtenarensamenvatting van in het Frans waaruit blijkt dat hij hem niet meer kende.

«Le nommé Pulinx dit qu'il a été préposé à la direction des ouvrages de la ville de Bruges pendant 50 ans. Il dit avoir été colloqué en 1772, qu'il est aveugle et d'avoir signé un billet par lequel il renonce à ses gages et il demande que le billet soit annulé et qu'il soit remis en liberté. Il paraît que le suppliant a beaucoup de dettes»⁹.

Hendrik Pulinx stierf in armoede en vergetelheid.

Bijlage 1 :

Verzoekschrift van beeldhouwer H. Pulinx aan Gevolmachtigd Minister Karl von Cobenzl om de integrale uitvoering van de verkoopsakte der Brugse faïencefabriek te bekomen, die een jaargeld van fl. 200 ten zinnen gunste voorziet.

Brugge 1764. (R.F. 5186.)

A son Excellence le comte de Cobenzl etc.

Henri Pulinx, directeur des ouvrages de la ville de Bruges et statuaire, remontre respectueusement à Votre Excellence que Sa Majesté a daigné accorder au suppliant le 5 avril 1753 un octroi exclusif pour trente ans à fabriquer la faïence dans la dite ville de Bruges et que le suppliant et associés a vendu au sieur Pierre de Brauwer la manufacture de la faïence et porcelaine en y joignant cedit octroi à condition — faite insérer par l'acheteur dans le contrat de vente — qu'il payera au suppliant une pension annuelle de deux cents florins si longtemps qu'il plaira audit acheteur.

9. SSO 1956.

Mais comme ledit sieur Pierre de Brauwer sera obligé de présenter requête à Sa Majesté pour que ledit octroi soit mis à son chef le suppliant prie avec un humble respect Son excellence qu'Elle daignerait favoriser une condition dans son appointment¹ que le dit Sieur Pierre de Brauwer sera tenu de payer au suppliant une pension annuelle de deux cents florins à vie en considération de la grande perte qu'il fait par la vente et du grand profit que ledit sieur Pierre Brauwer en fera vu qu'il a fait l'achat pour une somme très modique.

Le suppliant fait observer à Votre Excellence que il a été surpris par l'acquéreur par une subtilité et subterfuge, que ledit suppliant se trouve débouté et frustré de son attente et au lieu — comme de droit — d'avoir la vie durant la pension accordée et convenue, le suppliant se trouve vis à vis de rien. Cette vexation oblige le suppliant de prendre son recours à Votre Excellence espérant être par faveur et justice octroyé que ledit sieur de Brauwer soit obligé de donner au suppliant la pension convenue durant sa vie à moins que la fabrique ne faisat et n'aie pas de suite.

C'est la grace etc.

(get.) H. Pulinx 1764

Bijlage 2 :

Brief van de blinde beeldhouwer Hendrik Pulinx de Oude aan de sekretaris van Staat en Oorlog H. de Crumpipen te Brussel over zijn stedelijke ambten, financiële nood en opsluiting¹. SSO 1956.

Brugge 7 september 1773.

Geachte Heer Crumpipen²,

Ik durf erop vertrouwen dat U.E. zich nog zal herinneren dat ik in het jaar 1762 in het huis van U.E. ben geweest en dat U.E. mij op bevel van zijne Excellentie graaf von Cobenzl een gesloten brief ter hand gesteld heeft bestemd voor de heer voorschepen van de stad Gent

1. appointment : beslissing die als antwoord op een verzoekschrift in de marge van dit verzoekschrift geschreven werd.

1. De tekst werd uit het achttiende eeuwse Vlaams in modern Nederlands omgezet.

2. Zie over H.H. de Crumpipen (1738-1811) J. LEFÈVRE in *Nationaal Biografisch Woordenboek*, Brussel, 1964, dl. I, blz. 351-355.

Vilain XIII³ om geld te bekomen voor de faïencefabriek. Terzelfdertijd gaf U mij een open brief mee als gedragslijn.

Bij deze verzoek ik U.E. zeer ootmoedig mij te willen steunen bij Zijne Koninklijke Hoogheid prins Karel van Lorreinen. De prins is in mijn fabriek geweest op 13 september 1752 en op 25 juni 1756⁴. Ik heb voor Zijne Hoogheid ook vier stenen beelden gemaakt, die in de galerij van het kasteel van Tervuren geplaatst zijn. In het jaar 1716 heb ik de Academie voor Schone Kunsten opgericht, die zo befaamd is dat Hare Majesteit haar jaarlijks een prijs schenkt.

Op 15 juni 1720 werd ik aangesteld als bouwmeester van de stadswerken. Ik heb dit ambt met ijver en nauwgezetheid vijftig jaar lang bediend. Door het economisch reglement, artikel 62, werd mijn inkomen, alleen voor de inspectie (der stadswerken), gesteld op L 70, waardoor L 35 wegviel⁵. Ik had nog een andere bron van inkomen wegens het opstellen van de kramen van de jaarmarkt⁶. Dit bracht mij L 30 groten op. Dat geld heb ik ongestoord getrokken gedurende 29 jaar. Ik had dit ambt gekocht voor L 300 groten en heb die som betaald. Zo had ik jaarlijks een inkomen van L 100. Dat alles werd mij ontnomen tot schade van weduwen en wezen en andere schuldeisers⁷. Indien ik, steller van het verzoekschrift, deze schade zelf berokkend had, zou ik verdienen gestraft te worden. Op 18 maart 1772 werd ik gecolloqueerd

3. Zie over J.J.P. Vilain XIII (1712-1777) P. LENDERS in *Nationaal Biografisch Woordenboek*, Brussel, 1966, dl. II, blz. 909-915.

4. Volgens M. ALLAERT, *Ghedinboeck Brugse Kroniek over 1713-1787*. Inleiding door A. SCHOUTEET, Brugge, 1953, blz. 20 gebeurde het eerste bezoek op 12 september 1752 te zes uur 's morgens. Van het tweede bezoek wordt door M. Allaert geen expliciete vermelding gemaakt. Alleen tekende hij op «na alhier alle bezienswaardigheden bewonderd te hebben» (blz. 24).

5. Slaat op het Reglement voor het financieel beheer van de stad Brugge van 18 maart 1765 in *Recueil des ordonnances des Pays Bas Autrichiens*, dl. IX, Brussel, 1897, blz. 173. De wedde van Pulinx als inspecteur der stadswerken werd tweemaal gewijzigd. Aanvankelijk moet zij twee schellingen per dag bedragen hebben. In 1735 werd hieraan L 35 toegevoegd. In 1765 werd de hele wedde op L 70 teruggebracht. Vandaar het verlies van L 35.

6. De hier vermelde functies komen overeen met de officieën opgesomd door L. DEVLIEGHER s.v. *Pulinx senior H.* in *Nationaal Biografisch Woordenboek*, Brussel 1966, dl. II, blz. 712. Het reglement van 18 maart 1765 vermeldt naast zijn ambt van inspecteur der stadswerken de officies van ontvanger van de oude halle en bewaker van de jaarmarkt. Voor de beide eerste, die steeds samen gingen, kreeg hij L 70, voor het ambt van bewaker van de jaarmarkt L 30.

7. Omdat hij met dat geld zijn schulden verder zou afbetaald hebben.

en heeft men mij onverwacht een briefje doen tekenen. Men gaf mij daarvoor alleen als reden op dat mijn schuldeisers toch met mijn inkomen zouden weglopen. Ik ben er zeer gevoelig aan dat ik, op de ouderdom van 76 jaar en blind, mijn schulden niet kan voldoen. Het meest pijnlijke is dat ik mij bevind op een plaats waar men personen omwille van hun slecht gedrag onderbrengt. Mij in die klasse te bevinden is voor mij de ergste vernedering.

In het bijzonder verzoek ik U.E. mij te willen informeren over hetgeen Zijne Hoogheid voor mij zal believeu te doen en deze beslising te willen adresseren aan Alexander Emmery in de Steenstraat, die met mijn dochter gehuwd is. Indien er echter enig verzet zou rijzen, zou ik U.E. willen verzoeken mij daarvan kennis te geven daar ik U.E. als mijn beschermer aanzie. Mijn pen kan niet voldoende weergeven hoe pijnlijk de toestand voor mij is, vermits ik vanaf mijn jonge jaren steeds het stadsbelang met alle zorg gediend heb en tot in 1735 mijn ambt heb uitgeoefend voor een klein loon van 2 schellingen per dag.

Verdere informatie zal U.E. halen uit hetgeen hiernaast als bijlage komt. Ik durf erop betrouwen dat U.E. aan Zijne Koninklijke Hoogheid het verzoek zult overmaken mij mijn vrije woonst en het inkomen, dat hiervoor vermeld werd, terug te geven en dat ik — om alle problemen van aanhouding en dergelijke te voorkomen — dit mag bekomen als onderhoudsgeld voor een oude en insolvente ambtenaar. Hierdoor wordt de stad niet meer belast. Het komt het gezag van Zijne Hoogheid toe mij in staat te stellen dat ik van dit inkomen voor de rest van mijn dagen in rust en vrede mag genieten. Hiervoor durf ik beroep doen op de goedheid van U.E. daar ik mij beroofd zie van alle hulp en troost en mij dat hard valt. Ik heb mijn leven lang hard gewerkt en werd door iedereen geëerbiedigd en bevind mij nu zonder raad of hulp in de gevangenis. U gelieve dit toch te bemerken dat er geen toestand ongelukkiger kan zijn dan deze.

Mogelijk kan Zijne Koninklijke Hoogheid de bedenking maken dat hij deze stad niet opnieuw wil belasten. Wil Zijne Koninklijke Hoogheid dan doen inzien dat de stad deze alimentatie van fl. 600 per jaar echt aan mij schuldig is en dat zij mij dit betaald heeft tot september 1770 overeenkomstig bijgevoegd bordereel, niettegenstaande dat baas Pulinx toen al blind was. Het moet trouwens gezegd worden dat alle ambtenaren in stadsdienst het recht hebben een persoon in hun plaats te stellen indien zij hun dienst niet kunnen waarnemen en dit aan mij geweigerd werd.

Wil daarom zo goed zijn Uw aandacht te geven aan hetgeen bij deze voor mij gevraagd wordt en mij, zo vlug dit mogelijk is, opnieuw in het genot te stellen van mijn inkomen.

Ik heb de eer met alle ootmoed en eerbied te zijn, Mijnheer,

Uw ootmoedige en welwillende dienaar
Dit is het merkteken + van Hendrik Pulinx de Oude

Brugge 7 september 1773.

Nota :

Het valt aan te stippen dat het aan sommige heren van het schepen-college onbekend was waarom ik de 50 pond 's jaars ontving. Daarop heb ik een memorandum ingediend, dat op 30 maart 1763 in het college werd besproken. Hieruit blijkt dat ik over stadswerken beliste ten belope van L 3.433-8-8 en dat ik verder in kleine posten de som van L 6.620-9-0 betaald heb zodat het kleine loon van 13 stuivers daags niet voldoende was om zulk een arbeid te volbrengen. In 1735 werd beslist mij mijn leven lang een bijkomende wedde van 50 pond groten uit te betalen. Deze regelingen zal U.E. in de stadsrekeningen van 1735 terug vinden met het nodige detail. Het werd door de regeringscommissarissen bij de controle van de rekeningen goedgekeurd en ik heb het ontvangen tot in 1765, d.i. gedurende 30 jaar⁸.

8. Tussen 1735 en 1765 nl. Cfr. verder in tekst.

